

تضاد همزمانی یا سیمولتانه‌ی رنگ‌ها :

به فعل و انفعالاتی گفته می‌شود که پس از دیدن یک رنگ از طریق چشم، در ذهن جای می‌گیرد. بدین معنی که هر رنگ بعد از رؤیت به رنگ مکمل نیاز پیدا می‌کند که حتی اگر رنگ مکمل وجود نداشته باشد چشم و ذهن خود به خود حسی از حضور مکمل رنگی را به وجود می‌آورد.

تضاد همزمانی به دو صورت امکان پذیر است :

● اگر مدت زمانی به یک رنگ خیره شویم پس از بستن چشم مکمل آن رنگ در ذهن تصور می‌گردد.

● اگر خاکستری در مجاورت رنگی قرار بگیرد، اثری از رنگ مکمل رنگ مجاور را به خود می‌گیرد. (البته اگر رنگ زمینه غالب باشد) و در صورتی که خاکستری بر زمینه‌ی رنگی قرار بگیرد و زمینه‌ی رنگی غالب رنگی گرم را دارا باشد، همزمانی واضح‌تر دیده می‌شود (تصویر ۱-۳۴).

تضاد همزمانی رنگ را می‌توان در طراحی یک لباس به گونه‌ای به کار برد که حسی از تنوع رنگ را القا کند.

مثال : اگر سطحی خاکستری بر زمینه قرمز قرار گیرد متمایل به رنگ سبز (سبزی که مکمل آن رنگ قرمز است) به نظر می‌رسد.

تصویر ۱-۳۴ - همجواری سطوح خاکستری بر زمینه‌ی رنگی - تضاد همزمانی

* همجواری رنگ‌ها در تضاد همزمانی یا سیمولتانه :
زمانی که رنگ زمینه از خانواده‌ی گرم باشد، خاکستری
بر آن سریع‌تر رنگ مکمل را به نظر می‌رساند (تصویر ۱-۳۵).

تصویر ۱-۳۵ - همجواری سطوح خاکستری بر زمینه‌ی رنگی - تضاد همزمانی

● طرح لباسی را انتخاب کرده، سپس، با یک رنگ گرم رنگ آمیزی نمایید و بخش های کوچکی از لباس را با خاکستری، رنگ آمیزی کنید تا همزمانی یا سیمولتانه صورت پذیرد.

- ۱- درجه‌ی تیرگی و روشنی رنگ‌ها را به چند شیوه می‌توان تغییر داد، توضیح دهید.
- ۲- به رنگ‌های غیر اشباع که درجه‌ی درخشش‌شان به گونه‌های مختلف کاسته شده است می‌گویند.
- ۳- تمامی گروه‌های ترکیبات رنگی که از یک رنگ غالب یا مشترک تبعیت می‌کنند، یا می‌گویند.
- ۴- خالص‌ترین درجه‌ی درخشش خلوص رنگی را می‌گویند.
- ۵- به چند روش می‌توان از یک رنگ اشباع یا خالص رنگ‌های ناخالص یا غیراشباع ساخت.
- ۶- به چند صورت امکان پذیر است همجواری رنگ‌های اشباع و غیراشباع را به وجود آورد.
- ۷- تضاد همزمانی یا سیمولتانه‌ی رنگ‌ها را تعریف کنید.
- ۸- به چند صورت تضاد همزمانی امکان پذیر است؟ توضیح دهید.
- ۹- در صورتی که رنگ‌ها بر زمینه‌ی مکمل رنگی‌شان قرار گیرند، خصوصیات ظاهری رنگ‌ها چگونه می‌شود؟

تضاد وسعت رنگی (تضاد کمیت رنگی):

* **تضاد وسعت رنگ های هم خانواده:** یک رنگ با وسعت های مختلف تیره و روشن، می تواند تضاد وسعت رنگی را ایجاد نماید.

مثال ۱: تضاد وسعت ترکیبی رنگ زرد با سیاه و سفید

مثال ۲: تضاد وسعت ترکیبی رنگ زرد با رنگ های دیگر

به شرط غالب بودن رنگ زرد

هرگاه مابین اندازه ی سطوح رنگ ها (مساحت رنگ ها) اختلافی به وجود آید تضاد وسعت رنگی پدیدار می شود. تضاد وسعت رنگی، ممکن است مابین رنگ های هم خانواده (تصویر ۱-۳۶) و نیز، رنگ های غیرهم خانواده و مکمل، وجود داشته باشد. گفتنی است که درجه ی تضاد وسعت رنگی تغییرپذیر باشد.

تصویر ۱-۳۶ - تضاد وسعت رنگی هم خانواده (گرم)

❁ همجواری در تضاد وسعت

رنگی

قوانین ارائه شده در این زمینه، به صورتی است که رنگ‌ها با وسعت‌های متفاوت همزمان به یک تعادل دیداری می‌رسند، حال آن‌که همیشه نیازی به رعایت این قوانین نیست و می‌توان بنا بر نیاز در یک طرح لباس وسعت‌های رنگی را تغییر داد و یا وسعت یک سطح را حاکم نمود.

در همجواری رنگ‌ها با وسعت‌های گوناگون، باید به این نکته توجه داشت که تعداد رنگ‌ها هر چند که باشد به این منظور است که بتواند با تناسب وسعت رنگ، چشم را به یک تعادل زیبا و کامل برساند. البته این عمل از سوی طراح انجام می‌پذیرد (تصاویر ۱-۳۷ و ۱-۳۸).

تصویر ۱-۳۸ - همجواری رنگ‌های مکمل بدون توجه به قانون مندی وسعت تضاد وسعت رنگ‌های مکمل

تصویر ۱-۳۷ - همجواری رنگ‌های مکمل براساس قانون مندی تضاد وسعت رنگ‌های مکمل

در این تناسبات، رنگ‌های روشن و گرم که سریع‌تر به چشم می‌رسند، وسعت کمتری نسبت به رنگ‌های تیره و سرد، به خود اختصاص می‌دهند (تصویر ۱-۳۹).

* **تضاد وسعت در رنگ‌های غیر هم‌خانواده و مکمل:** این، تناسباتی را از نظر وسعت برای رنگ‌های مکمل ارائه می‌دهد که نوعی قانون‌مندی در جهت مشاهده‌ی همزمان و یکسان رنگ‌های مکمل می‌باشد و ما را در رسیدن به یک تعادل رنگی یاری می‌دهد.

تصویر ۴۰-۱ - تناسبات و تضاد و سعت رنگ‌های مکمل

● تمرین اول: طرح لباسی را انتخاب کنید و یک بار آن را با قانون مندی تضادّ وسعت رنگ‌های مکمل و بار دیگر، بدون توجه به قانون مندی تضادّ وسعت رنگی رنگ‌آمیزی کنید.

● تمرین دوم: طرح لباسی را انتخاب کرده، با تغییر در وسعت تیره و روشن یک رنگ، ایجاد تعادل وسعت رنگی نمایید. (ایجاد تضاد وسعت رنگ‌های هم‌خانواده)

● تمرین سوم : طرح لباسی را انتخاب و با دو رنگ غیرهم خانواده (خارج از چرخه ی رنگ) رنگ آمیزی نمایید، مشروط بر آن که از لحاظ تضاد وسعت رنگی، تعادلی متناسب به وجود آید.

میان‌های رنگی (پاساژهای رنگی)

که در چرخه‌ی رنگ، مابین دو رنگ قرار می‌گیرند. بدین معنی که در چرخه‌ی رنگ دارای همجواری هستند.
مانند: رنگ نارنجی که رنگ میانی مابین قرمز و زرد است (تصویر ۴۱-۱-الف).

❖ میان‌های رنگی دو رنگ غیر همجوار در چرخه‌ی رنگ
رنگ ایتن: در این صورت، رنگ میانی ترکیبی از دو رنگ دیگر است.

مانند: رنگ میانی سبز و قرمز از ترکیب این دو رنگ حاصل می‌گردد (تصویر ۴۱-۱-ب).

به رنگ‌هایی که باعث ایجاد ارتباط بصری متعادل جهت کم کردن هرگونه تضاد رنگی مابین دو رنگ می‌گردند «رنگ‌های میانی» گفته می‌شود. این ارتباط به گونه‌های مختلفی، به شرح زیر صورت می‌پذیرد:

❖ میان‌های رنگی دو رنگ همجوار چرخه‌ی رنگ ایتن

❖ میان‌های رنگی دو رنگ غیر همجوار چرخه‌ی رنگ ایتن

❖ میان‌های رنگی تیره و روشن

❖ میان‌های رنگی دو رنگ همجوار در چرخه‌ی رنگ

رنگ ایتن: این گروه از انواع رنگ‌های میانی، رنگ‌هایی هستند

الف - استفاده از ترکیب میان‌های رنگی همجوار در ساخت رنگ میانی

ب - استفاده از ترکیب میان‌های رنگی غیر همجوار در ساخت رنگ میانی

* میان‌های رنگی تیره و روشن: در این گونه میان‌های رنگی، یک رنگ از لحاظ درجه‌ی تیرگی مابین دو رنگ تیره و روشن طرفین قرار می‌گیرد (تصویر ۱-۴۲).

مثال: رنگ سبز میان‌های رنگی تیره و روشن مابین زرد و آبی

تصویر ۱-۴۲ - استفاده از درجه‌ی تیرگی میانی در ساخت رنگ میانی

● ابتدا، طرح لباسی را انتخاب نمایید. سپس، دو رنگ غیر همجوار را از چرخه‌ی رنگ برگزینید و رنگ میانی آن را به دست آورید و در رنگ آمیزی لباس به کار ببرید.

- ۱- هرگاه ما بین اندازه‌ی سطوح رنگ‌ها (مساحت رنگ‌ها) اختلافی به وجود آید تضاد..... رنگی پدیدار می‌شود.
- الف - تضاد تیره و روشن ب - تضاد وسعت ج - تضاد اشباع د - تضاد همزمانی
- ۲- تناسبات تضاد وسعت سطوح به ترتیب عبارتند از : سبز...، زرد...، بنفش...، نارنجی...، آبی...، قرمز...
- الف - ۶، ۳، ۹، ۴، ۸، ۶
ب - ۳، ۶، ۸، ۴، ۹، ۶
ج - ۶، ۴، ۸، ۳، ۹، ۶
د - ۳، ۶، ۴، ۹، ۶، ۸
- ۳- تناسبات مکملی ایتن در وسعت سطوح عبارتند از :
- الف - بنفش سه برابر زرد ب - بنفش دو برابر زرد ج - بنفش سه برابر زرد د - بنفش برابر زرد
- آبی دو برابر نارنجی آبی سه برابر نارنجی آبی دو برابر نارنجی آبی دو برابر نارنجی
- سبز دو برابر قرمز سبز برابر قرمز سبز برابر قرمز سبز سه برابر قرمز
- ۴- میانه‌های رنگی (پاساژهای رنگی) را تعریف کنید.
- ۵- برای میانه‌های رنگی همجوار، غیرهمجوار و میانه‌های رنگی تیره و روشن یک مثال بزنید.

تأثیر فضایی رنگ

زمینه‌های مختلف رنگی می‌تواند اثرات متفاوتی بر رنگ‌ها بگذارد این زمینه‌ها عبارتند از: (تصویر ۴۳-۱)

تصویر ۴۳-۱ - تأثیر فضایی گوناگون بر رنگ

۳ زمینه‌ی مکمل رنگی: هنگامی که رنگ‌ها بر زمینه‌ی مکمل رنگی شان قرار می‌گیرند، نهایت جلوه و ارزش‌های رنگی خود را نمایان می‌کنند.

۴ زمینه‌ی خاکستری میانی: هنگامی که رنگ‌ها بر زمینه‌ی خاکستری میانه (۵۰ درصد) یا حد واسط قرار می‌گیرند همان‌گونه که هستند به نظر می‌رسند و تغییری در آنها ایجاد نمی‌شود.

۱ زمینه‌ی سیاه

۲ زمینه‌ی سفید

۳ زمینه‌ی مکمل رنگی

۴ زمینه‌ی خاکستری میانی

۱ زمینه‌ی سیاه: هنگامی که رنگ‌ها بر زمینه‌ی سیاه قرار می‌گیرند روشن‌تر و درخشان‌تر به نظر می‌رسند.

۲ زمینه‌ی سفید: هنگامی که رنگ‌ها بر زمینه‌ی سفید قرار می‌گیرند تیره‌تر و خاموش‌تر به نظر می‌رسند.

توضیح: در صورت تغییر خاکستری زمینه به سمت روشنی و یا تیرگی، درجه‌ی درخشش رنگی بر این زمینه‌ها تغییر می‌یابد. زمینه‌ی خاکستری‌های روشن، درخشش رنگ را به خصوصیات زمینه‌ی سفید و زمینه‌ی خاکستری‌های تیره درخشش رنگ را به خصوصیات زمینه‌ی سیاه نزدیک می‌کند.

مثال: درجه‌ی درخشش رنگ قرمز بر خاکستری روشن به خصوصیات درخشش این رنگ بر زمینه‌ی سفید نزدیک می‌شود (تصویر ۱-۴۴).

تصویر ۱-۴۴ - درخشش رنگ بر زمینه‌ی سیاه

● چند طرح لباس را آماده کنید و آن‌ها را با زمینه‌های مختلف (سفید، سیاه، خاکستری و مکمل رنگی) رنگ آمیزی نموده، ارزش درخشش رنگ‌های دیگر را بر این زمینه‌ها تجربه کنید.

تأثیر متقابل رنگ‌ها

هم، متناسب با اصول زیبایی‌شناسی و نیز کاربردی، مورد استفاده قرار گیرد.

انواع تأثیر متقابل رنگی شامل موارد زیر است :

- * تغییر وسعت مجازی رنگ‌ها
- * تغییر درجه‌ی ارزش‌های رنگی
- * تغییر بُعد رنگی
- * تغییر درجه‌ی تاریکی و روشنایی رنگ‌ها

* تغییر وسعت مجازی رنگ‌ها

در مجاورت‌های رنگی، گاهی رنگ‌ها با وسعتی غیر از آنچه دارند نمایان می‌گردند. به‌طور مثال، وسعتی مشخص از رنگ زرد بر زمینه‌ی رنگ سیاه بزرگ‌تر از همان وسعت از رنگ سیاه بر زمینه‌ی زرد نمایان می‌شود (تصویر ۴۵-۱-الف).

تمامی رنگ‌ها در همجواری مختلف رنگی، تحت تأثیر قرار می‌گیرند که این تأثیرات جنبه‌های متفاوتی مانند سردی، گرمی و یا تیره و روشنی، وسعت و عمق و یا حتی درجه‌ی درخشش رنگ‌ها در مجاورت‌های گوناگون را شامل می‌شود.

یکی از مهم‌ترین عوامل در تأثیر متقابل رنگ‌ها، تعداد رنگ‌ها در مجاورت یکدیگر است چرا که تأثیر دو رنگ بر یکدیگر نسبت به تأثیر سه یا چند رنگ بر یکدیگر متفاوت است، حال آن‌که تغییر عواملی مانند نور، بافت، شکل و حتی مواد رنگی در تأثیر متقابل رنگ‌ها، عوامل مؤثرتری به حساب می‌آیند. بدین ترتیب، در طراحی یک لباس می‌توان از پدیده‌ی تأثیر متقابل رنگ‌ها، برای ایجاد محیط رنگی زیبا و یا کاربردی مناسب بهره جست.

تأثیر متقابل رنگ‌ها می‌تواند با تکیه بر بیان و مفاهیم رنگی و

تصویر ۴۵-۱-الف - تغییر وسعت مجازی رنگ‌ها

* تغییر درجه‌ی ارزش‌های رنگی

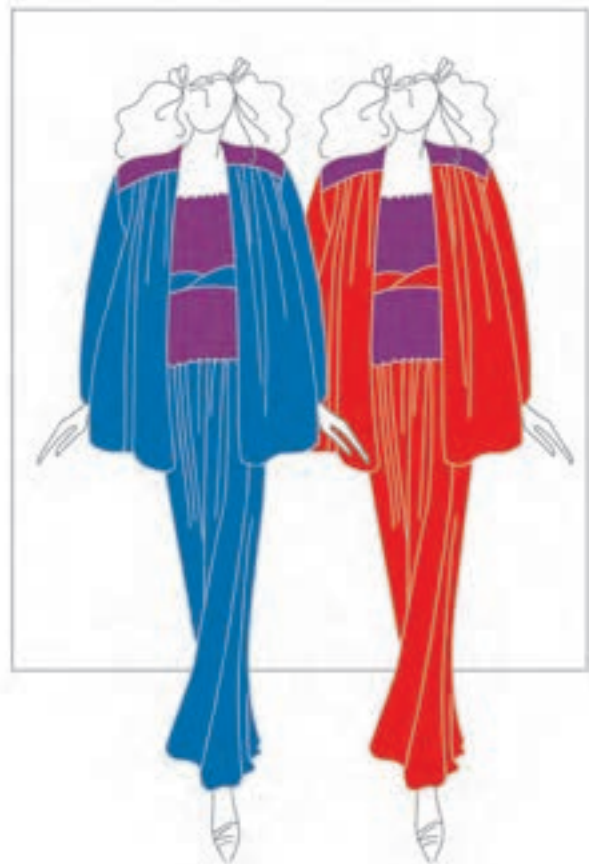
در مجاورت‌های رنگی، رنگ‌ها بر درجات ارزش‌های رنگی یکدیگر تأثیر می‌گذارند. به‌طور مثال، رنگ قرمز در مجاورت و یا بر روی زمینه‌ی نارنجی، شفافیت کمتری می‌یابد، حال آن‌که همان رنگ، در مجاورت و یا بر روی زمینه‌ی آبی، گرم‌تر و شفاف‌تر ظاهر می‌گردد (تصویر ۱-۴۵-ب).

تصویر ۱-۴۵-ب - تغییر درجه‌ی ارزش‌های رنگی

* تغییر بُعد رنگی

در مجاورت‌های رنگی، گاهی رنگ‌ها تغییر بُعد می‌دهند. بدین معنی که بعضی از آن‌ها جلوتر و برخی دیگر دورتر به نظر می‌رسند. برای مثال، رنگ بنفش بر زمینه‌ی قرمز دورتر و همان رنگ بر زمینه‌ی آبی نزدیک‌تر به نظر می‌آید (تصویر ۱-۴۶).

تصویر ۱-۴۶ - تغییر بُعد رنگی

* تغییر تاریکی و روشنی رنگ‌ها

در مجاورت‌های رنگی درجه‌ی تاریکی و روشنی رنگ‌ها تغییر می‌یابد. به‌طور مثال، رنگ سبز در مجاورت و یا بر روی رنگ زرد، تیره‌تر و در مجاورت و یا بر روی زمینه‌ی بنفش، روشن‌تر جلوه می‌کند (تصویر ۱-۴۷).

دانستن نکات فوق، در مورد تأثیر متقابل رنگ‌ها، تأثیر به‌سزایی در کنترل رنگ‌بندی و یا رنگ‌آمیزی طرح یک لباس دارد و طراح می‌تواند با تکیه بر این مهم و آگاهی بر این خصوصیات، به زیبایی طرح خود بیفزاید.

تصویر ۱-۴۷ - تغییر درجه‌ی تاریکی و روشنی و تأثیر متقابل رنگ‌ها

شکل و رنگ (فرم و رنگ)

در مجموع رنگ می‌تواند در قالب‌های مختلف لباس، نقش‌های متفاوتی را ایفا کند که این امر بستگی به مناسبت لباس و تناسب رنگ و شکل در لباس به تشخیص طراح دارد، که یا به صورت مطابقت شکل و رنگ و یا تأثیر شکل و رنگ بر یکدیگر است.

ایتن معتقد است در مقابل سه رنگ اصلی، سه شکل اصلی نیز وجود دارد. بدین صورت که رنگ قرمز با مربع، رنگ آبی با دایره و رنگ زرد با مثلث مطابقت دارد و رنگ‌های ترکیبی چرخه‌ی رنگ، با شکل‌های ترکیبی مطابقت می‌نمایند (تصویر ۴۸-۱).

تصویر ۴۸-۱ - کاربرد رنگ‌های اصلی در سه شکل اصلی

توضیح: تأثیر متقابل رنگ و شکل: اضافه شدن هر رنگ به هر شکل (به جز مطابقت رنگ و شکل)، باعث می شود که خصوصیات رنگ ها و شکل ها با یکدیگر ترکیب شود. در نتیجه، رنگ و شکل با هم می توانند مجموعه ای جدید از لحاظ خصوصیات ایجاد کنند. به طور مثال، اگر رنگ قرمز را به دایره اضافه کنیم که شکلی معلق، سبک و سرد است، به آن خصوصیات سنگینی، استحکام و گرمی می بخشیم (تصویر ۴۹-۱).

تصویر ۴۹-۱ - عدم تطابق شکل و رنگ

● با توجه به شکل لباس با رنگ مناسب رنگ آمیزی نمایید.

ترکیب بندی رنگی (کمپوزسیون رنگی)

ترکیب بندی رنگی اصولاً به دو منظور زیر سازمان می پذیرد :

✱ کاربرد بصری رنگ

✱ کاربرد مفهومی رنگ

✱ کاربرد بصری رنگ در ترکیب بندی : در این امر

هدف، صرفاً رسیدن به زیبایی ست که همان استفاده از خصوصیات تزئینی و ظاهری رنگ است.

✱ کاربرد مفهومی رنگ در ترکیب بندی : هدف از این

مقوله، استفاده از مفاهیم رنگ در یک اثر و یا یک طرح لباس است. برای دست یافتن به این مهم، شناخت ارزش های احساسی، نمادین و بیان رنگی الزامی می باشد.

به کارگیری قوانین رنگی به این دلیل صورت می گیرد، که ما بتوانیم مجموعه ای زیبا و جذاب فراهم آوریم.

برای دست یافتن به ترکیب بندی زیبا و مناسب رنگی، می باید

دو نکته ی مهم را در نظر داشت :

● تعادل

● وحدت

● تعادل : قرارگیری هر عنصر در جای مناسب خود،

و ارتباط منطقی آن با محیط اطراف را «تعادل» می گویند. برای دست یافتن به درک کاملی از تعادل، باید تناسب و وزن رنگ ها را در ترکیب بندی مورد توجه قرار دهیم.

برای درک بهتر وزن بصری رنگ، شناخت معادل خاکستری (درجه ی تیرگی) هر رنگ الزامی ست، که در مبحث تیره روشن رنگ ها به آن اشاره شد. در این راستا، تیرگی به معنی سنگینی و روشنی به معنی سبکی می باشد.

● وحدت : ایجاد نظم و انضباطی را که باعث به وجود

آمدن هماهنگی و یکپارچگی بین اجزای یک اثر شود «وحدت» می گویند.

در واقع، رعایت قوانین عمومی رنگ - که بیشتر آن ها

در بخش های پیشین مطرح گردید - به صورت مجزاً و تلفیقی، در ایجاد یک ترکیب بندی رنگی زیبا، نقش مهمی ایفا می کند (تصویر

۱-۵۰).

تصویر ۱-۵۰ - رعایت و تلفیق چند قانون مختلف رنگی

ترکیب بندی بر اساس رنگ های بی فام
رنگ های سیاه، سفید و خاکستری های میانی که خود
شامل تنوع ترکیب بندی های زیر می گردد: (تصاویر ۱-۵۱ و
۱-۵۲)

- * ترکیب بندی سیاه و سفید
- * ترکیب بندی خاکستری های روشن یا تیره با سیاه یا سفید
- * ترکیب بندی خاکستری های روشن یا سفید با خاکستری میانه
- * ترکیب بندی خاکستری های تیره یا سیاه با خاکستری میانه
- * ترکیب بندی چندگانه شامل سفید، سیاه، خاکستری روشن و خاکستری تیره.

برای کاربرد رنگ در بحث ترکیب بندی، می توان از
دسته بندی ساختاری زیر استفاده نمود. گفتنی است که پیشنهاد های
ارائه شده را می توان به صورت جداگانه تک رنگ و یا به صورت
ترکیبی (چند رنگ) به کار برد.

- * ترکیب بندی بر اساس رنگ های بی فام
- * ترکیب بندی بر اساس رنگ های بی فام و فام دار
- * ترکیب بندی بر اساس رنگ های اشباع و غیر اشباع
- * ترکیب بندی بر اساس رنگ های تیره و روشن
- * ترکیب بندی بر اساس رنگ های سرد و گرم
- * ترکیب بندی های ترکیبی

تصویر ۱-۵۱ - ترکیب بندی بر اساس رنگ های بی فام

تصویر ۱-۵۲ - ترکیب بندی بر اساس رنگ های بی فام

ترکیب بندی بر اساس رنگ های بی فام و فام دار (۱-۵۳).

این رنگ ها شامل تنوع، ترکیب بندی های زیر می گردند :

* ترکیب بندی بر اساس رنگ های بی فام و فام دار (تصویر

* ترکیب بندی بر اساس رنگ های صرفاً فام دار (تصویر ۱-۵۴).

تصویر ۱-۵۳ - ترکیب بندی بر اساس رنگ های فام دار

تصویر ۱-۵۴ — ترکیب بندی بر اساس رنگ های بی فام و فام دار

تصویر ۱-۵۶ - ترکیب بندی بر اساس رنگ های اشباع و غیر اشباع

ترکیب بندی بر اساس رنگ های اشباع و غیر اشباع
این رنگ ها شامل تنوع ترکیب بندی های زیر می گردند:
* ترکیب بندی رنگ های صرفاً اشباع (زنده) (تصویر
۱-۵۵- الف).

* ترکیب بندی رنگ های صرفاً غیر اشباع (غیر زنده)
(تصویر ۱-۵۵- ب).

* ترکیب بندی رنگ های اشباع و غیر اشباع (تصویر
۱-۵۶).

تصویر ۱-۵۵ - الف - ترکیب بندی بر اساس رنگ های اشباع

ب - ترکیب بندی بر اساس رنگ های غیر اشباع

ترکیب بندی بر اساس رنگ های روشن و تیره
 این رنگ ها شامل تنوع ترکیب بندی های زیر می گردند :
 * ترکیب بندی رنگ های صرفاً تیره (تصویر
 ۱-۵۷-الف).

* ترکیب بندی رنگ های صرفاً روشن (تصویر
 ۱-۵۷-ب).

* ترکیب بندی رنگ های روشن و تیره (تصویر ۱-۵۸).

تصویر ۱-۵۸ — ترکیب بندی بر اساس رنگ های تیره و روشن

تصویر ۱-۵۷ — الف — ترکیب بندی بر اساس رنگ های تیره
 ب — ترکیب بندی بر اساس رنگ های روشن

ترکیب بندی بر اساس رنگ های سرد و گرم

این رنگ ها شامل تنوع ترکیب بندی های زیر می گردند :

* ترکیب بندی رنگ های صرفاً گرم (تصویر

۱-۵۹-الف).

* ترکیب بندی رنگ های صرفاً سرد (تصویر ۱-۵۹-ب).

* ترکیب بندی رنگ های سرد و گرم (تصویر ۱-۶۰).

تصویر ۱-۶۰ - ترکیب بندی بر اساس رنگ های سرد و گرم

تصویر ۱-۵۹ - الف - ترکیب بندی بر اساس رنگ های گرم

ب - ترکیب بندی بر اساس رنگ های سرد

ترکیب بندی های ترکیبی

در این ترکیب بندی تلفیقی از ترکیب بندی های مختلف در یک اثر مشاهده می شود (تصاویر ۱-۶۱- الف و ب).
مثال: می توان در رنگ آمیزی یک لباس ترکیب بندی های: رنگ های اشباع و غیر اشباع، سرد و گرم و هم چنین فام دار و بی فام را به کار گرفت.

ب

الف

تصویر ۱-۶۱ - ترکیب بندی های ترکیبی

● طرح یک لباس را انتخاب کرده، با انواع ترکیب‌بندی‌های رنگی مطرح شده اجرا نمایید. (با رنگ‌های اشباع و غیراشباع، تیره و روشن، سرد و گرم و انواع رنگ‌های بی‌فام)

ساختار بیانی رنگ

هدف های رفتاری : در پایان این فصل، فراگیر باید بتواند :

- ۱- با در نظر گرفتن گروه سنی و جنسیت، قوانین رنگی را در طراحی لباس به کار گیرد.
- ۲- دسته بندی رنگ ها را بر اساس موقعیت شغلی و نوع فعالیت توضیح دهد.
- ۳- رنگ مناسب لباس های تزئینی و سنتی را انتخاب کند.

دسته بندی رنگی بر اساس گروه سنی و جنسیت فرد
* الف - رنگ های مناسب لباس نوزاد

رنگ هایی که با رنگ سفید ترکیب می شوند مناسب این گروه سنی است مانند انواع آبی سفید، سبز سفید، زرد سفید، صورتی، گل بهی و سفید (تصویر ۱-۲).

به طور مثال، مجاورت سفید و صورتی؛ این گونه رنگ ها می توانند فضایی لطیف، پاک، آرام و معصومانه ایجاد کنند.

بی شک رنگ آمیزی لباس، می تواند متناسب با موقعیت و مناسبت های مختلف تغییر نماید. طراح لباس با شناخت مواردی از جمله گروه سنی، جنسیت فرد، موقعیت های اجتماعی و فرهنگی و مشاغل، به انتخاب رنگ و یا به رنگ بندی طرح لباس اقدام می کند. دسته بندی کلی در جهت بیان رنگ به شرح زیر است:
- دسته بندی رنگی بر اساس گروه سنی و جنسیت فرد
- دسته بندی رنگی بر اساس موقعیت های شغلی و نوع فعالیت

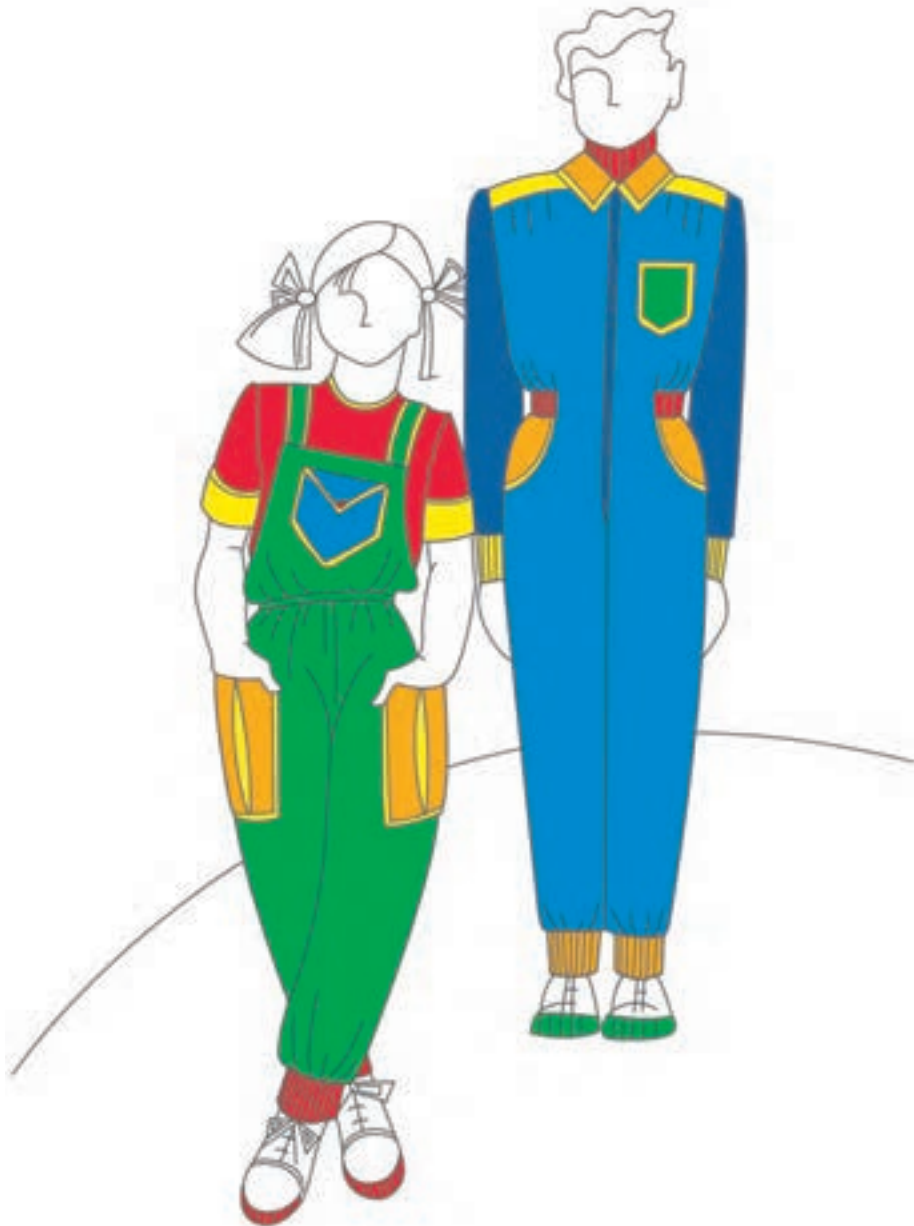

تصویر ۱-۲ - رنگ بندی مناسب لباس نوزاد

* ب - رنگ های مناسب لباس کودک

برای مثال، به کارگیری مجاورت رنگ های نارنجی، سبز و آبی در لباس کودک، فضایی متنوع، شاداب، سرزنده و کودکانه ایجاد می نماید.

به کارگیری رنگ های درخشان، زنده و اشباع در کنار یکدیگر، با این گروه سنی متناسب است. مانند انواع زرد درخشان، نارنجی، سبز روشن، قرمز روشن و آبی روشن (تصویر ۲-۲).

تصویر ۲-۲ - رنگ بندی مناسب لباس کودک

* ج - رنگ های مناسب لباس نوجوان و جوان
این گروه سنی، از لحاظ رنگ بندی به دو دسته ی دخترانه
و پسرانه تقسیم می شوند.

● رنگ های مناسب لباس دخترانه (نوجوان و جوان):
رنگ بندی این گونه لباس ها فضایی گرم، پرشور و متنوع
را طلب می کند مانند انواع زرد، قرمز، نارنجی و بنفش که بیشتر
در مجاورت مکمل رنگی شان به کار برده می شوند (تصویر ۲-۳).
برای مثال: همجواری قرمز بنفش در مجاورت سبز زرد

تصویر ۲-۳ - رنگ بندی مناسب لباس دخترانه

● رنگ های مناسب لباس پسرانه (نوجوان و جوان):
رنگ بندی این گونه لباس ها فضایی فعال می آفریند و گاهی هم
به سردی می گراید مانند انواع آبی، سبز، قهوه ای های روشن، قرمز
بنفش، آبی بنفش و غیره (تصویر ۲-۴).
مثلاً، مجاورت آبی بنفش و سبز، فضایی فعال، جوان و
پویا ایجاد می کند.

تصویر ۲-۴ - رنگ بندی مناسب لباس پسرانه

* د - رنگ های مناسب برای گروه سنی میان سال

و کهن سال

این گروه سنی نیز از لحاظ رنگ بندی به دو دسته ی زنانه و مردانه تقسیم می شود.

● رنگ های مناسب لباس زنانه : رنگ بندی این گونه لباس ها، اغلب با خاکستری های رنگی گرم، همراه با تنوع تیره و روشن آن ها مانند قرمز خاکستری، نارنجی خاکستری، بنفش خاکستری و غیره ایجاد می شود (تصویر ۲-۵).

به طور مثال : همجواری نارنجی خاکستری روشن با سبز خاکستری تیره

تصویر ۲-۵ - رنگ بندی مناسب لباس زنانه

● رنگ های مناسب لباس مردانه : رنگ بندی این گونه لباس ها اغلب با خاکستری های رنگی سرد، همراه با تنوع تیره و روشن آن ها مانند آبی خاکستری، سبز خاکستری، قهوه ای و غیره ایجاد می شود.

به طور مثال : مجاورت سبز خاکستری تیره و سبز خاکستری

روشن

توضیح : مجاورت خاکستری های متنوع رنگی، فضایی سنگین و موقر ایجاد می نمایند که مناسب رنگ آمیزی لباس های میان سالان و کهن سالان می باشد (تصویر ۲-۶).

تصویر ۲-۶ - رنگ بندی مناسب لباس مردانه

دسته بندی رنگی براساس موقعیت های شغلی و نوع فعالیت

آگاه کننده ی آن به کار برده می شوند.

* ج - رنگ های مناسب لباس فرم نظامی

در رنگ بندی این گونه لباس ها، رنگ ها، متناسب با موقعیت ها و دسته بندی های مربوط تعیین می شوند و به طور کلی، رنگ هایی مانند سبز، سفید، آبی، خاکستری، اُکر، قهوه ای، سرمه ای و غیره، به لحاظ وجود خاک، کوهستان و جنگل (نیروی زمینی) و دریا، آسمان (نیروی دریایی و هوایی) و هم به علت لزوم استتار، از لباس های همرنگ با فضا استفاده می شود.

* د - رنگ های مناسب لباس های ورزشی

رنگ بندی این گونه لباس ها شامل کلیه ی رنگ هایی است که در نهایت درجه ی اشباع و درخشش خود قرار دارند و یا بازتاب نوری بسیاری را دارا هستند. از قبیل رنگ های فسفری و شبرنگ مانند زرد، سبز، قرمز، نارنجی، آبی، بنفش و غیره.

به طور مثال، همجواری زرد، سبز و بنفش، فضایی پُرترک و سرزنده ایجاد می کند که مناسب لباس های ورزشی ست. این گونه رنگ های زنده، هشداردهنده نیز هستند که اگر کوهنورد و یا اسکی بازی در میان کوه و برف دچار حادثه گردد به راحتی قابل تشخیص از رنگ محیط می باشد.

* ه - رنگ های مناسب لباس های تزیینی

در رنگ بندی این گونه لباس ها، از رنگ هایی مانند فیروزه ای، طلایی، لاجوردی، نقره ای، ارغوانی، سبز یشمی، قرمز، زرد، آجری و... استفاده می شود. نوع مجاورت این گونه رنگ ها، می تواند سلیقه ای و یا برگرفته از سنت های قومی باشد (تصویر ۷-۲).

* الف - رنگ های مناسب لباس های رسمی و اداری

رنگ بندی این گونه لباس ها، بیشتر شامل همجواری های انواع خاکستری های رنگی تیره و روشن و خاکستری های بی فام است. مانند انواع خاکستری های رنگی سبز، آبی، بنفش، قهوه ای و خاکستری های مابین سیاه و سفید.

به طور مثال: مجاورت قهوه ای تیره با قهوه ای روشن می تواند فضایی جدی و رسمی را ایجاد نماید.

* ب - رنگ های مناسب لباس های خدماتی

این گونه رنگ ها می باید از لحاظ بیان، متناسب با کاربرد لباس در مشاغل خدماتی به کار برده شود که بخشی از آن عبارت است از:

● رنگ سفید: در لباس های مراکز بهداشتی، بیمارستانی، آزمایشگاهی و شیرخوارگاه ها به لحاظ حفظ پاکیزگی و القای آرامش و سبکی و رعایت نظافت، به کار برده می شود.

● انواع رنگ سبز: در لباس های مراکز سازمان های محیط زیست، فضای سبز شهری متناسب با عنصر گیاهی و در اتاق عمل به لحاظ ایجاد آرامش و اطمینان بخشی، به کار برده می شوند.

● انواع رنگ قرمز: در لباس های مأموران مراکز امداد رسانی و آتش نشانی به لحاظ القای حالت هشدار و خطر به کار برده می شوند.

● انواع رنگ آبی: در لباس های مأموران سازمان آب و شرکت های هواپیمایی، به لحاظ وجود عنصر آب و آسمان به کار برده می شوند.

● انواع رنگ زرد: در لباس های عوامل فنی سازمان های برق، گاز و تلفن، به لحاظ نیروی هشداردهنده و

تصویر ۲-۷ - رنگ بندی های تزئینی و سنتی